

ברגעים שבהם נודע לראשונה על הזוועה בביירות, ישב עורך „העולם הזה“ על בימה באמסטרדאם והתווכח עם יועצו של יאסר ערפאת על הדרכים להשגת השלום הישראלי-פלסטיני

אות קדין

עמאר שקור

„אהה הנשים והילדים שלנו!“

תחילה אמרה התעמולה של ממשלת ישראל שסרטאווי הוא סוכן של לוחמה פוליטית. איש המפיץ בדייה מתוחכמת. אחר-כך, כאשר איש לא היה עוד יכול לפקפק בכנותו ובאומץ-ליבו האגדתי של האיש, השמיע הפטיפון הרשמי תקליט חדש: סרטאווי הוא טוב, אבל מי זה סרטאווי? את מי הוא מייצג? הוא בסך הכל אדם אחד, בודד, שולי, חסר כל חשיבות!

גם אנשים במחנה השלום, שלא רצו להסתכן ולעמוד לידו, מצאו שזהו תירוץ נוח. סרטאווי הוא טוב, אמרו, אבל אין הוא חשוב.

עכשיו בא שקור. איש אינו יכול לטעון כי שקור הוא שודי. הוא יושב ליד ערפאת, כאשר זה קיבל אותו לראיון בביירות הנצורה. טילפן לי מביירות הנצורה לתל-אביב כדי להציע לי לבוא שנית לביירות, ולקבל לידו את השבוי אחיעז (ה"ה" בגין ושרון מנעו זאת ממני, ובכך האריכו את שיבוי של האיש). הוא הופיע בתצלומים כשהוא יושב ליד ערפאת על סיפון אוניית-הפינוי שהפליגה מביירות ליוון. הוא ליווה את ערפאת לריאד, לרומא, לקריית-הואתיקאן. אין אדם קרוב יותר לראש אש"ף מאשר עמאר שקור. בין הכפר סח'נין, בוגר האוניברסיטה העברית, חבר פת"ח, חבר המועצה הלאומית הפלסטינית, יועצו של יאסר ערפאת לעניינים ישראלים.

אם בא שקור, בא ערפאת. אם מדבר שקור, מדבר ערפאת. ומה ששקור אומר, אומר ערפאת.

והוא אמר דברים ברורים מאוד, חדי משמעים. הוא אמר אותם קודם לכן בהופעה משותפת שלנו בטלוויזיה, ובמי סיבת-עיתונאים שקיימנו ביחד. אף עיי תונאי ישראלי לא הופיע. תחת זאת בא איום טלפוני בהנחת פצצה, והנהלת המקום העבירה אותנו למקום אחר.

הוא אמר: אנחנו רוצים בשלום עם מדינת-ישראל. אנחנו רוצים להקים את מדינתנו בשלום. יאסר ערפאת קיבל — זמן רב לפני המלחמה — את תוכנית פאהד, המכירה בקיום ישראל. הוא קיבל את אורי אבנרי, אייבי נתן, אמנון קפלי (המשך בעמוד 72)

השלום, ואולי גם כדי להביע הזדהות עם מי שפועלים למען השלום. דיברנו, התווכחנו, הסכמנו זה עם זה, חלקנו זה על זה. הקהל הפסיק אותנו במחאות-כפיים, לא רק מתוך הסכמה עם דברינו, אלא גם מתוך שימחה על עצם מראה עיניהם — הישיבה ליד שולחן אחד, זה לצד זה, של איש תנועת-השלום הישראלית, העונד על דש מיק-טורנו דגל ישראלי, ונציג בכיר של אש"ף, העונד על ד"ש מעילו דגל פלסטיני.

ואו באו הידיעות. וכהדרגה, התפשט בעולם ריח של גוויות ריח המוות.

אנה פראנק

ישוהו שם לנו פתק על השולחן: זה עתה הודיע הרדיו ההולנדי שי נערך טבח במחנות-הפליטים בביירות, שבהם שולט הצבא הישראלי. לא רציתי להאמין. זה יכול להיות, זה מוכרח להיות ברווח של כתב בלתי-אחראי.

ואו בא פתק שני: זה עתה הקרינה הטלוויזיה ההולנדית כתבה מצולמת. ערי-מות של גוויות, גוויות של נשים, ילדים וקנים. נערמות במחנות, וליון — ה"נגמ"שים של צה"ל, והיילי ישראל — חיילינו, קרובינו, שכנינו, המשכנו לדבר על השלום, על הבעיות הכרוכות בהשגתו, על שיתוף-הפעולה הדרוש להשגתו, והפתקים הוסיפו להגיע לשולחן. והמועקה הנוראה גברה מרגע לרגע.

ולבסוף ידיעת-טלקס קצרה, נוראה, שלא הותירה עוד כל מקום לספק: הצלב האדום השווייצרי בביירות פונה בקריאת אס-אראס לכל עמי העולם: התערבו מייד, כדי להפסיק טבח הנמשך זה היום השני, הנערך כעצם הרגעים האלה, כאשר נשים וילדים נרצחים בסיטונות, כאשר החולים והפצועים נשחטים במיטותיהם בבית-החולים, כאשר הרופאים אינם יכולים עוד להושיע, אינם יכולים עוד להציל את חייהם שלהם עצמם.

ואני יושב — ישראלי, המדבר על הטראומה של עמי-ישראל, על הצורך בביטחון לעמי, על הכמיהה של המוני ישראל לשלום, כאן, כמה מאות מטרים מביתה של אנה פראנק, כאונו ההולנדים ש"הוריהם הירפו את נפשם כדי להגן עליה ועל בני-עמה.

ועל מיצחי לזהט אות-קין.

ערפאת לחילי צה"ל:

תודה!

ברעב זה היה צריך להופיע הד"ר עיצאם סרטאווי, גיבור השלום. ברגע האחרון ביקש להתחלף בעמאר שקור. היה לו לכך נימוק פשוט וחוזק. במשך שנים התפרסם הוא — סרטאווי — מפני שהסתכן ורץ קדימה בדרך השלום. הוא עמד בראש הרשימה של המועמדים ל-הירצח בידי הקנאים המטורפים (או הסוכי-נים השפויים של מישוה), חברי האירגון של אבני-דאל, שהרגו את חבריו.

לידי יושב עמאר שקור, ראש לישיבתו של יאסר ערפאת, ידיו של השבוי-לשעבר אהרון אחיעז. הוא בא מתוניס. אני באתי מתל-אביב. נפגשנו כדי לדבר על השלום בין שני עמינו. על הדוקיום בין מדינת-ישראל

הבישה בערה בליבי. בושה כה צורבת, כה ממאירה. עד שחשתי בה כבאות-קין על מיצחי. הבושה בערה בליבי, ויחד עימה: זעם להשחית. זעם על מי שגרם לי לחוש בבושה

עיתוני הבוקר באנגליה * זוועה במחנה-הפליטים

הזאת — בושה במדינה שלי, בצבא שלי. בושה על עצם היותי ישראלי ביום הזה. לעולם לא אסלה לו. לעולם לא אשכח.

ריח הכגרים

לשכתי על הבימה באסיפה כאמסטרדם. נסעתי לשם כדי להשתתף בדו-שיח על השלום.

ומדינה פלסטינית שתקום לצידה. איך לשים קץ לשפיכות-הדמים, איך להבטיח את הביטחון, איך לעבור מזוועות המילי-חמה אל עתיד של שלום ושלווה וידידות. מולנו יושב קהל של מאות — כמה ישראלים, כמה עשורת פלסטינים, כמה מאות הולנדים. הם באו כדי לשמוע על

* הכותרת בגיון אוף דה וולד: „טבח אלף נהרגו בוועת מחנה-הפליטים. הכותרת במיל: נשים וילדים נורו“ — אלף נרצחו בטבח הפליטים בביירות.